

Barraca 1 de la Carena de la Casa Vella

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Cases
Alçada: 429

Coordenades:

Latitud: 41.63633
Longitud: 1.92752
UTM Est (X): 410675
UTM Nord (Y): 4609955

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 37
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Enderrocada.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0050001900000S
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 30/03/2019 - 01:00

Descripció

Restes d'una barraca de pedra seca que es localitza en el vessant sud-est de la Carena de la Casa Vella. S'hi accedeix des del trencall situat abans d'arribar a la masia, just al costat d'una torre d'alta tensió que hi ha a mà esquerra del camí. En aquest indret hi ha una bifurcació a mà dreta que mena a Les Boades. L'accés es fa des de dalt del camí, entrant per la carena i baixant pel unes antigues feixes ocupades ara per pins, cirerer d'arboç, brolla de romaní i argelaga.

Les restes de la construcció estan ubicades en un cap de feixa, amb el mur de llevant molt més alt que els altres, i la part de ponent lleugerament adossada al marge. Consisteix en un habitacle no gaire alt, de planta circular, que mesura dos metres de diàmetre interior per una alçada màxima conservada d'1,10 m (interior). La porta, orientada al sud-oest, mesura 0,70 m d'alçada màxima per una amplada màxima a l'exterior de 0,70 m i de 0,50 m a l'interior. Tenia dues llindes planes, però només es conserva dempeus la situada a l'interior. El gruix del murs a nivell dels muntants és de 0,75 m, mentre que la corona de llevant mesura 1,10 m d'amplada (punt d'arrencada de la volta). La coberta estava realitzada per aproximació de filades; una part de les lloses planes està enfonsada al seu interior. Es conserven dos tinells o cocons. El primer està situat a mà esquerra, arran de terra (0,40 m d'amplada per 0,30 m d'alçada per 0,70 m de fondària); el segon, al davant de la porta. Es conserva la lleixa i la pedra plana superior que s'ha després. Mesurava 0,46 m d'amplada per 0,35 m d'alçada per una fondària aproximada de 0,50 m. No tenia espitlleres.

Observacions:

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 19294.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de

Bibliografia

- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

